

Karelia-ammattikorkeakoulu
Sairaanhoitaja (AMK)

Naisten sukuelinten silpominen

Opetusmateriaali Karelia-ammattikorkeakoululle

Hadiya Jaamac

Opinnäytetyö, maaliskuu 2024

www.karelia.fi

OPINNÄYTETYÖ
Maaliskuu 2024
Sairaanhoitajakoulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600 (vaihde)

Tekijä
Hadiya Jaamac

Nimeke
Naisten sukuelinten silpominen

Toimeksiantaja Karelia-ammattikorkeakoululle

Tiivistelmä

Tämä opinnäytetyö käsittelee tietoisuutta naisten sukuelinten silpomisesta ja aiheen puheeksi ottoa terveydenhuollossa. Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli lisätä tietoa naisten sukuelinten silpomisesta terveydenhoitajaopiskelijoille sekä sairaanhoitajaopiskelijoille ja selvittää silvotun naisen hoitopolkua äitiysneuvolakäynnistä lähtien.

Opinnäytetyön tehtävänä oli suunnitella ja toteuttaa opetusmateriaalia Karelia-ammattikorkeakoululle perhehoitotyön kurssille. Materiaali on suunnattu terveydenhuollon ammattilaisille, ja sen pääpainona olivat naisten sukuelinten silpomiseen ja silvottujen naisten hoitoon liittyvät teemat ja keinot, joilla voidaan helpottaa aiheen puheeksi ottamista.

Kieli
suomi

Sivuja 33
Liitteet 5
Liitesivumäärä 17

Asiasanat
naisten ja tyttöjen silpominen, tyttöjen ympärileikkaus, sairaanhoitajat

THESIS
March 2024
Degree Programme in Nursing

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
+ 358 13 260 600 (switchboard)

Author
Hadiya Jaamac

Title
Thesis Title Female Genital Mutilation

Teaching Material for Karelia university of applied sciences.

Abstract

This thesis deals with raising awareness about female genital mutilation and bringing up the topic in healthcare. The aim of this thesis was to increase knowledge about female genital mutilation for nursing students as well as midwifery students and to explore the care pathway for mutilated women starting from maternity clinic visits.

The task of the thesis was to design and implement teaching material for the family nursing course at Karelia University of Applied Sciences. The material is aimed at healthcare professionals, with a focus on themes and methods related to female genital mutilation and the care of mutilated women, aiming to facilitate the discussion of the topic.

Language
Finnish

Pages 33
Appendices 5
Pages of Appendices 17

Keywords
female and girl mutilation, female circumcision, nurses

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Naisten ja tyttöjen silpominen	6
2.1	Sukupuolinten silpomisen yleisyys	6
2.2	Naisten ja tyttöjen silpomisen eri tyypit	7
2.3	Syitä sukupuolinten silpomiselle	9
2.4	Naisten ja tyttöjen silpominen eri maissa	11
3	Naisten ja tyttöjen silpomisen vaikutuksen terveyteen	13
3.1	Naisten ja tyttöjen silpominen fyysiset seuraukset	13
3.2	Psykologiset vaikutukset.....	14
3.3	Silpomisen psykososiaaliset vaikutukset	15
3.4	Seksuaali- ja lisääntymisterveys.....	16
3.5	Vaikutukset raskauteen, synnytykseen ja lapsivuodenaikaan.....	17
3.6	Silpomisen puheeksi ottaminen	18
4	Opinnäytetyön tavoite ja tehtävä.....	20
5	Opinnäytetyön menetelmät	21
5.1	Toiminnallinen opinnäytetyö	21
5.2	Toimeksiantaja ja kohderyhmä.....	22
5.3	Tuotoksen suunnittelu ja toteutus.....	23
5.4	Tuotoksen arviointi	24
6	Pohdinta.....	25
6.1	Eettisyys ja luotettavuus	25
6.2	Tuotoksen tarkastelu.....	26
6.3	Opinnäytetyöprosessi	27
6.4	Jatkokehitysideat.....	29
	Lähteet	30

Liitteet

- Liite 1   PowerPoint-esitys
- Liite 2   Tiedonhakutaulukko

1 Johdanto

Naisten ja tyttöjen ympärileikkaus on karkea ihmisoikeusloukkaus ja yksi vakavimmista sukuelinten silpomisen muodoista, joka vaikuttaa miljooniin naisiin ja tyttöihin maailmanlaajuisesti. Ympärileikkauksessa naisen ja tytön sukuelimiä leikataan tai poistetaan osittain tai kokonaan. Tämä käytäntö voi aiheuttaa vakavia terveysongelmia, kuten kipua, verenvuotoa, infektoita, virtsankarkailua ja jopa kuoleman. Ympärileikkaus juontaa yleensä juurensa perinteisiin, joita noudatetaan kulttuurisista, uskonnollisista tai sosiaalisista syistä perheissä tai yhteisöissä (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos2023).

Naisten ja tyttöjen ympärileikkaus on yleistä erityisesti tietyillä alueilla, kuten Afrikassa, Aasiassa ja Lähi-idässä. Maailman terveysjärjestö (WHO) arvioi, että noin 200 miljoonaa naista ja tyttöä on joutunut kokemaan ympärileikkauksen. Tämä käytäntö on syvästi juurtunut paikallisiin kulttuureihin ja perinteisiin, joissa sitä pidetään edellytyksenä avioliitolle, naisen kunnialle tai yhteisön hyväksynnälle. Vaikka monissa maissa ympärileikkaus onkin kiellettyä, se jatkuu edelleen monissa kehitysmaissa, joissa naisten ja tyttöjen oikeudet ovat heikommat ja seksuaaliterveydestä ja -oikeuksista ei huolehdita riittävästi. Ympärileikkausten vastainen työ on äärimmäisen tärkeää, ja tarvitaan lisää tutkimusta sekä toimia ympärileikkauksen lopettamiseksi (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023.)

Valitsin tämän aiheen, koska terveydenhuollossa ihmisoikeuksien puolustaminen ja sukupuolten välinen tasa-arvo ovat ensiarvoisen tärkeitä erityisesti naisten ja tyttöjen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämisessä. Näen tämän aiheen merkittävänä terveydenhuollon ammattilaisena, sillä haluan tulevaisuudessa tarjota parasta mahdollista hoitoa niille, jotka ovat joutuneet sukuelinten silpomisen uhreiksi. Suomessa on tehty vain vähän tutkimuksia naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen osalta, mikä johtaa siihen, että terveydenhuollon ammattilaisilta puuttuu usein tarpeellista tietoa tästä asiasta (Kuismanen 2018.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on koota tietoa naisten ja tyttöjen ympärileikkauksesta ja pohtia sen vaikutuksia niin yksilöön kuin

yhteiskuntaankin. Tarkastelun kohteena ovat kulttuuriset, sosiaaliset, poliittiset ja terveydelliset vaikutukset sekä erilaiset keinot ympärileikkauksen estämiseksi ja sen haittojen vähentämiseksi. Työn tavoitteena on lisätä ymmärrystä ympärileikkauksen vaikutuksista ja edistää keskustelua sen lopettamisesta sekä sukupuolten tasa-arvon toteutumisesta (Kuismanen 2018).

2 Naisten ja tyttöjen silpominen

2.1 Sukuelinten silpomisen yleisyys

Sukuelinten silpominen, tunnettu myös nimellä tytön ympärileikkaus, on perinne, jossa tyttöjen ja naisten sukuelimiä vahingoitetaan ilman lääketieteellistä tarvetta. Tämä käytäntö jatkuu monissa Afrikan ja Aasian maissa. Aikaisemmin sitä kutsuttiin "ympärileikkaus" mutta vuonna 2012 sosiaali- ja terveysministeriö otti käyttöön termiä "sukuelinten silpominen" tai englanniksi Female Genital Mutilation (FGM) (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023.)

Toimenpiteen tarkoituksena on usein kontrolloida naisten seksuaalielämää. Arvioiden mukaan yli 200 miljoonaa naista on joutunut kokemaan tällaisen silpomisen. Tämä käytäntö on usein juurtunut kulttuuriseen perinteeseen eikä sillä ole lääketieteellistä tai uskonnollista perusteita, vaikka sitä saatetaan suorittaa uskonnon nimissä. Kansainvälisesti tunnustetaan, että silpominen on vakava ihmisoikeusloukkaus, joka kohdistuu tyttöihin ja naisiin. Silpomisen eri muodot voidaan jakaa neljään pääryhmään, joista radikaalein on infibulaatio, jota kutsutaan myös faraoniseksi leikkaukseksi. Tässä muodossa klitoris ja pienet häpyhuulet poistetaan, ja ulkoiset häpyhuulet ommellaan yhteen. Lievemmissä muodoissa sukuelimiin tehdään vain pieniä viiltoja, mikä tunnetaan nimellä "sunna" käytäntöä (United Nations Population Fund, 2023).

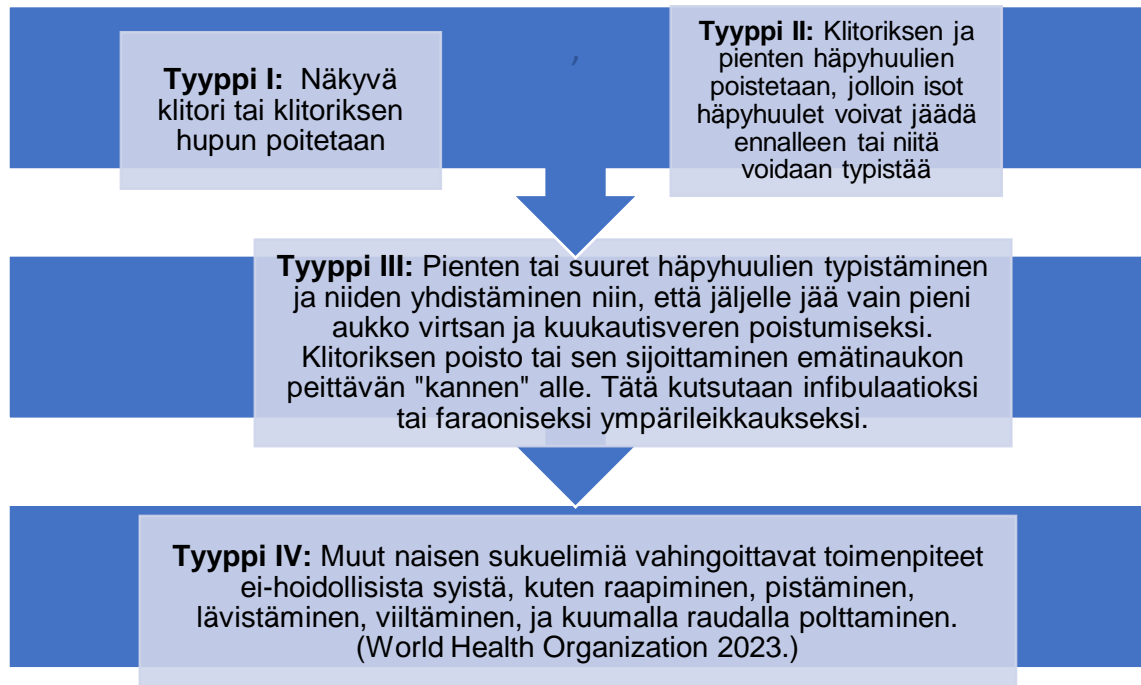
Yleisin ympärileikkauksen ikä on 4–10 vuotta, mutta joissain maissa ja kulttuureissa sitä tehdään myös nuoremmille tytöille. Alun perin ympärileikkaus oli tarkoitettu suojaamaan esiaviolliselta seksiltä, osana avioliittorituaaleja ja keinona kontrolloida naisten seksuaalisuutta. On tärkeää korostaa, että mikään

uskonto ei kannusta tai vaadi tätä käytäntöä. (Terveystieteiden tutkimuskeskus ja Hyvinvoinnin tutkimuskeskus 2022.)

2.2 Naisten ja tyttöjen silpomisen eri tyypit

Naisten ja tyttöjen silpomisessa on erilaisia tyyppisiä, jotka johtuvat usein uskonnollisista, kulttuurisista ja sosiaalisista syistä. Vaikka jotkut yksittäiset ihmiset saattavat käyttää uskontoa perusteluna silpomiselle, on tärkeää huomata, että tällaiset tulkinnat ovat virheellisiä eivätkä edusta laajempaa uskonnollista näkemystä. Usein silpomisen taustalla on enemmän kulttuurisia tai perinteisiä tekijöitä kuin suoria uskonnollisia määräyksiä. Eri kulttuureissa käytetään erilaisia silpomistyyppisiä, kuten tyyppi I, jossa klitoris osittain tai kokonaan poistetaan eli "Sunna" (Kuva 1). Toisissa kulttuureissa voidaan käyttää myös muita tyyppisiä, kuten tyyppiä II ja III, joissa toimenpiteet voivat olla laajempia ja joilla pyritään usein kontrolloimaan naisten seksuaalisuutta ennen avioliittoa. On kuitenkin tärkeää ymmärtää, että nämä käytännöt vaihtelevat suuresti eri yhteisöissä ja kulttuureissa, eivätkä ne ole yleistettävissä kaikkiin. (World Health Organization 2023.)

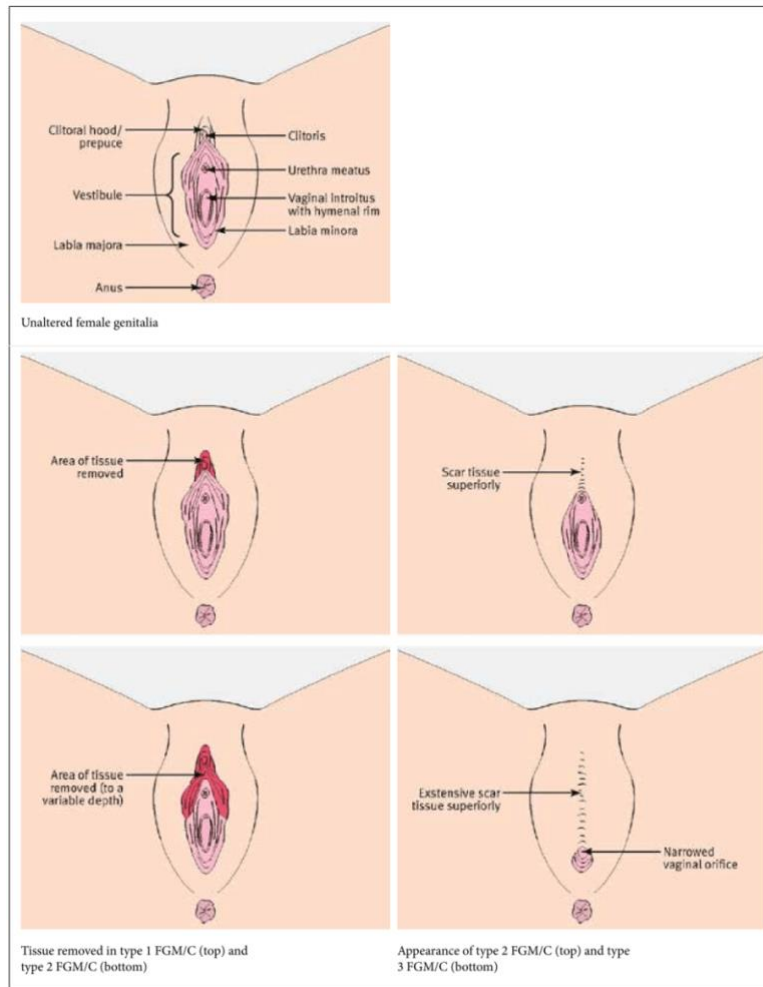
Maailman terveysjärjestö WHO (2008) luokittelee tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen eli ympärileikkauksen neljään pääryhmään:

Kuvio 1. Naisten ja tyttöjen silpominen neljää pääryhmään. (Kuvio HJ 2024)

FIGURE 1. Types of female genital mutilation/cutting

Source: J. Simpson, K. Robinson, S. Creighton, and D. Hodes, "Female genital mutilation: The role of health professionals in prevention, assessment, and management," *BMJ* 344/e1361 (2012).

Kuva 1. Silpomisen eri tyypit. (Health and Human Rights Journal 2018.)

Käytännössä silpomistyyppjä voi olla kuitenkin vaikea erottaa, sillä erilaiset sekamuodot ovat tavallisia. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2022.)

2.3 Syitä sukuelinten silpomiselle

Monilla eri yhteisöillä on erilaisia perusteluja sukuelinten silpomiselle, ja niitä oikeutetaan monin tavoin. Silpomiselle voidaan löytää perusteluja, kuten seksuaalisuuden hallinta, taloudellinen ja sosiaalinen paine, esteettiset syyt sekä väärä uskomus siitä, että naisten ja tyttöjen silpominen on terveydellisesti hyödyllistä. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2023.)

Sosiaalinen paine. Silpominen on perinne, joka siirtyy sukupolvelta toiselle monissa yhteisöissä, ja sillä uskotaan olevan merkitystä tytön siirtymisessä lapsuudesta naiseuteen. Joissakin yhteisöissä sitä pidetään tärkeänä ja välttämättömänä osana naisten elämänkulkua. Esimerkiksi Kenian kisi-yhteisössä ne naiset, jotka eivät ole käyneet läpi silpomista, saatetaan nähdä ikuisesti lapsina ja heitä saattaa kohdata syrjintä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023.)

Taloudellinen paine. Monilla perheillä on taloudellisia vaikeuksia, ja monet paikalliset naiset ovat taloudellisesti riippuvaisia miehistä. Silpomisen avulla pyritään varmistamaan heidän mahdollisuutensa avioliittoon. Useissa kulttuureissa ja yhteisöissä vain silvottu tyttö tai nainen katsotaan avioliittokelpoiseksi. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023.)

Seksuaalisuuden kontrollointi. Monissa yhteisöissä uskotaan, että silpominen rajoittaa naisen seksuaalisuutta. Sitä nähdään keinona varmistaa, että nainen säilyy neitsytenä mennessään naimisiin ja välttää avioliiton ulkopuoliset suhteet. Jos tyttöä ei ole silvottu, pelätään että hänestä kasvaa moraaliton ja seksuaalisesti huolimaton. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023.)

Terveydellinen perustelu. Silpomista perustellaan uskomuksella sen tuovan tytölle hyötyä. Sitä väitetään vahvistavan tyttöä ja edistävän hänen terveyttään. Terveyshaittoja ei yleensä liitetä silpomiseen, sillä ajatellaan, että kipu kuuluu naisen elämään. Esimerkiksi Kenian kisi-yhteisössä elää uskomus, jonka mukaan ilman silpomista tytön klitoris jatkaa kasvuaan jopa kymmenien senttien mittaiseksi. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023.)

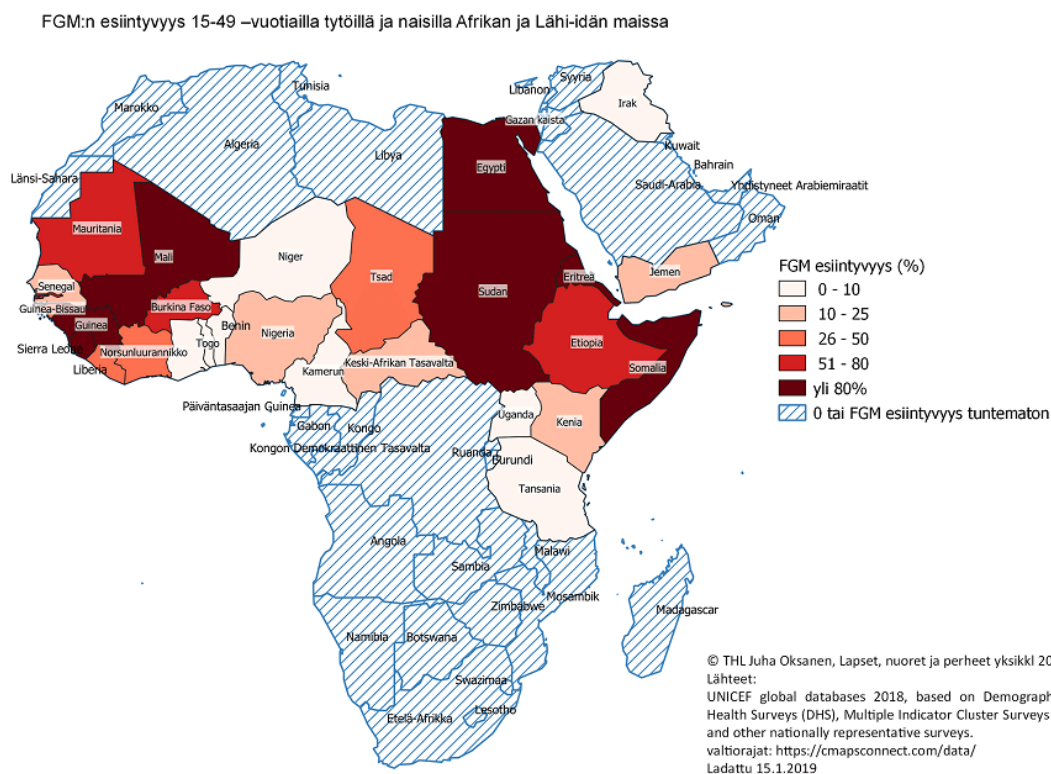
Estetiikka. Joissakin yhteisöissä silvotut sukuelimet nähdään kauneusnormina. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023.)

2.4 Naisten ja tyttöjen silpominen eri maissa

Maailmassa on 200 miljoonaa silvottua naista UNFPA:n arvion mukaan, ja noin miljoonaa tyttöä kuuluu riskiryhmään tulla silvotuksi vuosittain. Silvottu tai silpomisen vaarassa olevat tytöt ja naiset asuvat Etelä- ja Kaakkois- Aasian ja Lähi-idän maissa sekä yli 28 Afrikan maissa. Tyttöjen silvottu harjoitetaan tai on harjoitettu tiedossa olevasti myös joissakin alkuperäiskansojen keskuudessa, kuten Keski- ja Etelä- Amerikassa. Tänä päivänä yhä useammin Euroopassa, Kanadassa, Yhdysvalloissa, Australiassa ja Uudessa- Seelannissa elää silvottuja tai silpomisen uhanalaisia tyttöjen ja naisia, erityisesti maahanmuuttajien keskuudessa. (United Nations Population Fund 2023.)

Tyttöjen silpomisen esiintyvyyttä koskevat tutkimukset ja tilastot ovat suuntaa antavia eri maiden osalta. On tärkeää huomata, että eri etnisten ryhmien keskuudessa voi esiintyä merkittäviä alueellisia eroja yksittäisten maiden sisällä. Jossain päin maata tyttöjen silpominen voi olla erittäin yleistä, kun taas toisissa osissa sitä ei ehkä harjoiteta lainkaan. Tästä syystä seuraavaa karttaa voidaan pitää ainoastaan viitteellisenä. (World Health Organization 2023.)

UNICEF- työskentelee yhteistyössä UNFPA:n kanssa naisten sukuelinten silpomisen torjumiseksi 17 maassa: Burkina Faso, Djibouti, Egypti, Eritrea, Etiopia, Gambia, Guinea, Guinea-Bissau, Kenia, Mali, Senegal, Somalia, Uganda ja Jemen (Kuvio 1). Yhteisohjelma, joka käynnistettiin vuonna 2008 ja on tällä hetkellä neljännen vaiheen toteutusvaiheessa, pyrkii muuttamaan sosiaalisia normeja kyseisissä yhteisöissä samalla kun se työskentelee hallitusten kanssa luodakseen toimivia kansallisia vastatoimijärjestelmiä. Se myös asettaa etusijalle liittolaisten maailmanlaajuisen liikkeen, joka työskentelee FGM:n eli Female genital mutilation käytännön poistamisen puolesta, keinoa lähestymistapaa. (Unicef for every child 2023.)

Kuva 2. Sukuelinten silpomisen esiintyvyys 15–49-vuotiailla tytöillä ja naisilla Afrikan ja Lähi-idän maissa. (Terveyden ja laitos hyvinvoinnin laitos.)

Tyttöjen silpominen on yleisintä seuraavissa maissa Somalia, Djibouti, Egypti, Mali, Sierra Leone, Etiopia, Eritrea, Sudan (erityisesti maan pohjoisosassa), Guinea, Burkina Faso, Tšad, Norsunluurannikko ja Gambia. Yleisin silpomistapa on infibulaatio, ja se on yleisintä Somaliassa, Djiboutissa, itäisessä Tšadissa, Malissa, Pohjois-Sudanissa, eteläisessä Egyptissä lähellä Sudanin rajaa sekä Eritreassa ja Etiopiassa, erityisesti Sudaniin, Somaliaan ja Djiboutiin rajoittuvilla alueilla. (Ihmisoikeusliitto 2004.)

Tyttöjen sukuelinten silpomista suoritetaan myös Arabian niemimaalla. Jemenissä noin 23 prosenttia naisista silvotaan, ja joillakin alueilla luku voi olla jopa yli 96 prosenttia. Lisäksi tyttöjen sukuelinten silpomista toteutetaan muun muassa Omanissa ja Yhdistyneissä Arabiemiirikunnissa, mutta näiden alueiden osalta tarkkaa tietoa leikkausten esiintyvyydestä ei ole saatavilla. Vaikka usein esitetään väite, että Saudi-Arabiassa tyttöjä ei silvottaisi, on joskus väitetty, että

tyttöjen sukuelinten silpomisia tapahtuu sielläkin. Niiden yleisyydestä ei kuitenkaan ole varmaa tietoa, koska toistaiseksi niitä ei ole tutkittu. Tyttöjen sukuelinten silpomisia tapahtuu jonkin verran myös erityisesti muslimiväestön parissa Intian niemimaalla, (kuten Daudi Bohra -nimisen muslimiryhmän keskuudessa), sekä Malesiassa ja Indonesiassa. Indonesiassa on raportoitu silpomistyyppin I ja IV esiintymistä muun muassa Jaavan ja Sumatran saarilla. (Ihmisoikeusliitto 2004.)

Suomessa tyttöjen sukuelinten silpominen on rangaistavaa Suomen rikoslain mukaan pahoinpitelynä tai törkeänä pahoinpitelynä. Törkeästä pahoinpitelystä voidaan tuomita jopa 10 vuoden vankeutta, mikä on maksimirangaistus. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023.)

Rikokseen voi syyllistyä myös esimerkiksi perheenjäsen, joka ei suorita itse silpomista, mutta tarjoaa apua sen toteuttamiseen tai järjestää toimenpiteen. On tärkeää huomata, että Suomen kansalainen tai häneen rinnastuva henkilö, kuten Suomessa pysyvästi asuva ulkomaalainen, syyllistyy tytön tai naisen sukuelinten silpomiseen ulkomailla. Tällainen teko on rangaistava rikos Suomen lainsäädännön mukaan, vaikka se ei olisi rikos kyseisen maan lainsäädännön mukaan. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023.)

3 Naisten ja tyttöjen silpomisen vaikutuksen terveyteen

3.1 Naisten ja tyttöjen silpominen fyysiset seuraukset

Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisella ei ole mitään terveydellistä hyötyä. Sen sijaan se aiheuttaa monenlaisia fyysisiä ja psyykkisiä terveysongelmia. Nämä ongelmat voivat vaihdella toimenpiteen tekijästä, tekotavasta, silpomisen laajuudesta ja leikkausolosuhteista riippuen. On tärkeää huomata, että alkeellisissa ja epähygieenisissä oloissa suoritettu silpominen todennäköisesti aiheuttaa vakavampia terveyshaittoja verrattuna tilanteeseen, jossa toimenpide tehdään sairaalamaisissa olosuhteissa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023.)

Sukuelinten silpomisen fyysiset terveysongelmat voivat sisältää muun muassa voimakasta kipua, verenvuotoa, tulehduksia, virtsaamisvaikeuksia ja jopa pitkäaikaisia komplikaatioita, kuten arpeutumista ja hedelmättömyyttä. Lisäksi toimenpiteellä voi olla psykologisia seurauksia, kuten traumaattisia kokemuksia, ahdistusta, masennusta ja vaikeuksia seksuaalisuuden kokemisessa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023.)

On tärkeää ymmärtää, että sukuelinten silpominen on vakava ihmisoikeusloukkaus ja terveydellisesti haitallinen käytäntö. Kansainvälisellä tasolla tehdään jatkuvasti työtä sen lopettamiseksi ja uhrien tukemiseksi. Tietoisuuden lisääminen, koulutus ja lääketieteellisen hoidon tarjoaminen ovat tärkeitä osa-alueita, joiden avulla pyritään kitkemään tätä vahingollista käytäntöä maailmanlaajuisesti. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023.)

Silpominen aiheuttaa lyhytaikaisia ja välittömiä fyysisiä seurauksia, kuten kipua, infektiota, kudosten turpoamista, laajaa verenvuotoa, shokkia ja pahimmillaan jopa tytön kuoleman. Pitkäaikaisia haittoja voivat olla esimerkiksi ongelmat haavan arpeutumisessa ja umpeutumisessa, kystat, paiseet sekä krooniset virusinfektiot, kuten B- ja C-hepatiitit sekä HIV. Silpominen voi myös johtaa hedelmättömyyteen. (Solidaarisuus 2022.)

Silpomisen seurauksena ilmenee usein myös raskausajan ongelmia, ja synnytykset voivat pitkittyä ja vaikeutua, mikä voi johtaa äidin ja vastasyntyneen menehtymiseen. Silpomisen läpikäynyt nainen saattaa kokea pelkoa alatiesynnytyksen aikana. Lisäksi, mikäli äiti on saanut silpomisen yhteydessä esimerkiksi HIV-tartunnan tai hepatiitin, nämä voivat siirtyä syntyvään lapseen. Jos naisten joudutaan ommella toistuvasti kiinni esimerkiksi synnytyksen jälkeen, terveysriskit kasvavat entisestään. (Solidaarisuus 2022.)

3.2 Psykologiset vaikutukset

Silpominen saattaa fyysisten haittojen lisäksi aiheuttaa merkittäviä psyykkisiä seurauksia. Erityisesti alkeellisissa olosuhteissa suoritettut silpomiset, joissa kivunlievitys puuttuu, voivat aiheuttaa traumoja itse toimenpiteen aikana, kuten

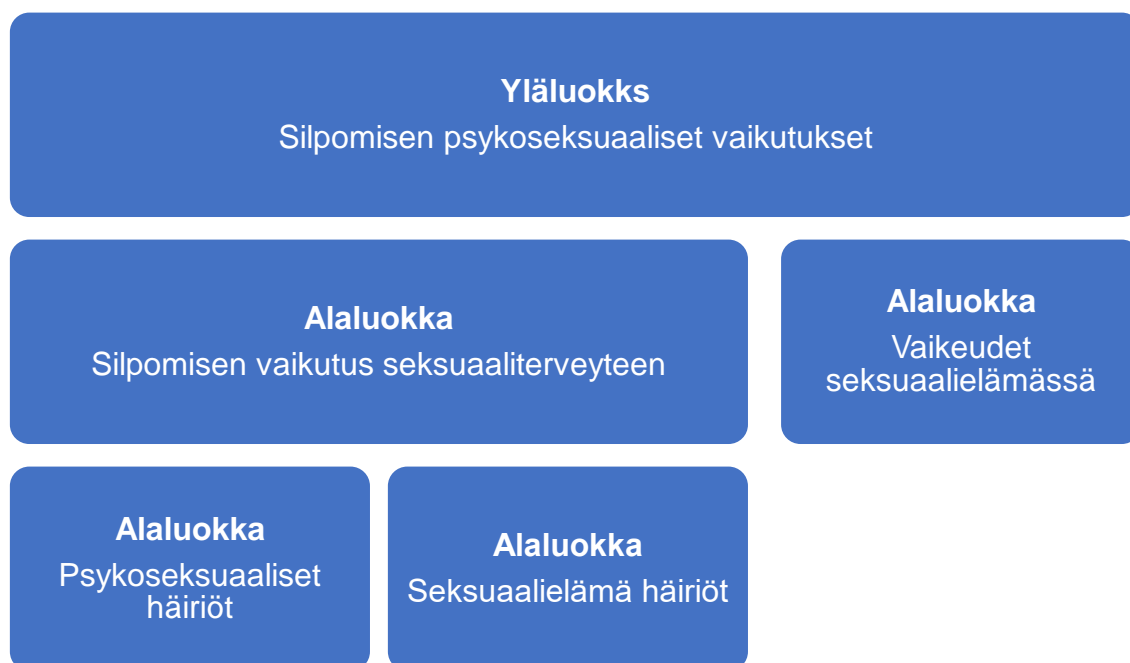
kipua, kiinnipitämistä ja shokkia. Tämä voi jättää pysyviä jälkiä psyykeen. Silpomisen aiheuttamat psyykkiset haitat voivat ilmetä ahdistuksena, unettomuutena, painajaisina, syömishäiriöinä, itsetunto-ongelmina, erilaisina pelkotiloina ja kognitiivisina haasteina. Psyykkisten haittojen vakavuus voi vaihdella yksilöllisesti ympäristö- ja sosioekonomisten tekijöiden mukaan. (Koukkula & Klemetti 2021.)

Silpomisen hetkellä koetut välittömät reaktiot voivat sisältää stressiä ja pelkoa. Lisäksi silpomisesta kieltäytyminen saattaa aiheuttaa psyykkisiä haittoja, koska tällaisissa yhteisöissä se voi johtaa syrjintään ja yhteisön ulkopuolelle jättämiseen. (Koukkula & Klemetti 2021.)

3.3 Silpomisen psykososiaaliset vaikutukset

Seksuaalisuus on olennainen osa ihmisen elämää koko elinkaaren ajan, ja se nähdään kyknä ja valmiutena reagoida aistimuksiin sekä kokea mielihyvää ja kiintymystä toista ihmistä kohtaan. Itse seksuaalinen kokemus on psykosomaattista ja kytkeytyy laajempaan psykososiaaliseen kontekstiin (Väisälä 2022). Seksuaalielämän häiriöt ovat yleisiä naisilla, jotka ovat joutuneet sukuelinten silpomisen uhreiksi, ja näiden häiriöiden vakavuus korreloi suoraan silpomisen laajuuteen ja tyyppiin (Kuvio 2). Mitä laajempi silpomistyyppi on ollut, sitä vakavampia seksuaalielämän häiriöitä naisilla on esiintynyt (Mohamed ym. 2022). Yksi merkittävä seuraus sukuelinten silpomisesta on psykoseksuaaliset häiriöt, jotka vaikuttavat negatiivisesti naisten elämään. (Kimani ym. 2022; Berthe-Kone ym. 2021.)

Psykologiset haasteet voivat kattaa monenlaisia ongelmia, kuten traumaperäisen stressihäiriön, toistuvat painajaiset, itsetunto-ongelmat, masennuksen ja takaumat. (Solidarisuus 2022.)

Kuvio 2. Naisten ja tyttöjen silpomisen aiheuttamat mielenterveyden häiriöt. (Kuvio HJ 2024.)

3.4 Seksuaali- ja lisääntymisterveys

Naisella, joka on joutunut silvotuksi, voi olla monimutkainen suhde omaan seksuaalisuuteensa, koska hän saattaa kokea häpeää genitaalialueestaan ja kehostaan. Tämä tunne voi johtaa erilaisiin psyykkisiin ja emotionaalisiin haasteisiin, mukaan lukien ahdistus ja itsetunto-ongelmat. Seksuaalinen kanssakäyminen voi olla erityisen hankalaa, sillä yhdyntä saattaa aiheuttaa kipua tai olla vaikeaa kiinniommeltujen sukupuolielinten vuoksi. (Kuismanen 2018.)

On tärkeää ymmärtää, että silpomisen läpikäyneillä naisilla tulisi olla mahdollisuus saada tarvittavaa apua ja tukea terveydenhuollosta. Ammatillaiset voivat tarjota neuvontaa ja hoitoa, joka auttaa näitä naisia käsittelemään traumansa ja mahdollistaa heille tyydyttävän seksuaalielämän. Tämä voi sisältää fyysistä hoitoa, kuten avausleikkauksen, sekä psykologista tukea, joka auttaa parantamaan itsetuntoa ja voittamaan mahdolliset pelot ja ahdistuksen. (Kuismanen 2018.)

3.5 Vaikutukset raskauteen, synnytykseen ja lapsivuodenaikaan

Silvotun naisen raskautta seurataan normaalisti neuvolassa, jossa suoritetaan gynekologinen erikoissairaanhoito ja arvioidaan tarvetta avausleikkaukselle. Mikäli avausleikkaus päätetään suorittaa raskauden aikana, sen tulisi ajoittua keskiraskauteen. Tämä on tärkeää, sillä avausleikkaus alkuraskaudessa saattaa aiheuttaa virheellisiä tulkintoja, jolloin raskaus päättyy keskenmenoon. Avausleikkaus voidaan suorittaa missä tahansa synnytyksen vaiheessa paikallispuudutuksella. Yleensä kättilö suorittaa mahdollisen välilihan leikkauksen ponnistusvaiheessa. On tärkeää huomauttaa, että avausleikkaus ei ole välttämätön, jos arpikudos joustaa riittävästi. (Hautala, Jaksobsson, Kuismanen, Pietiläinen & Raussi-lehto2018.)

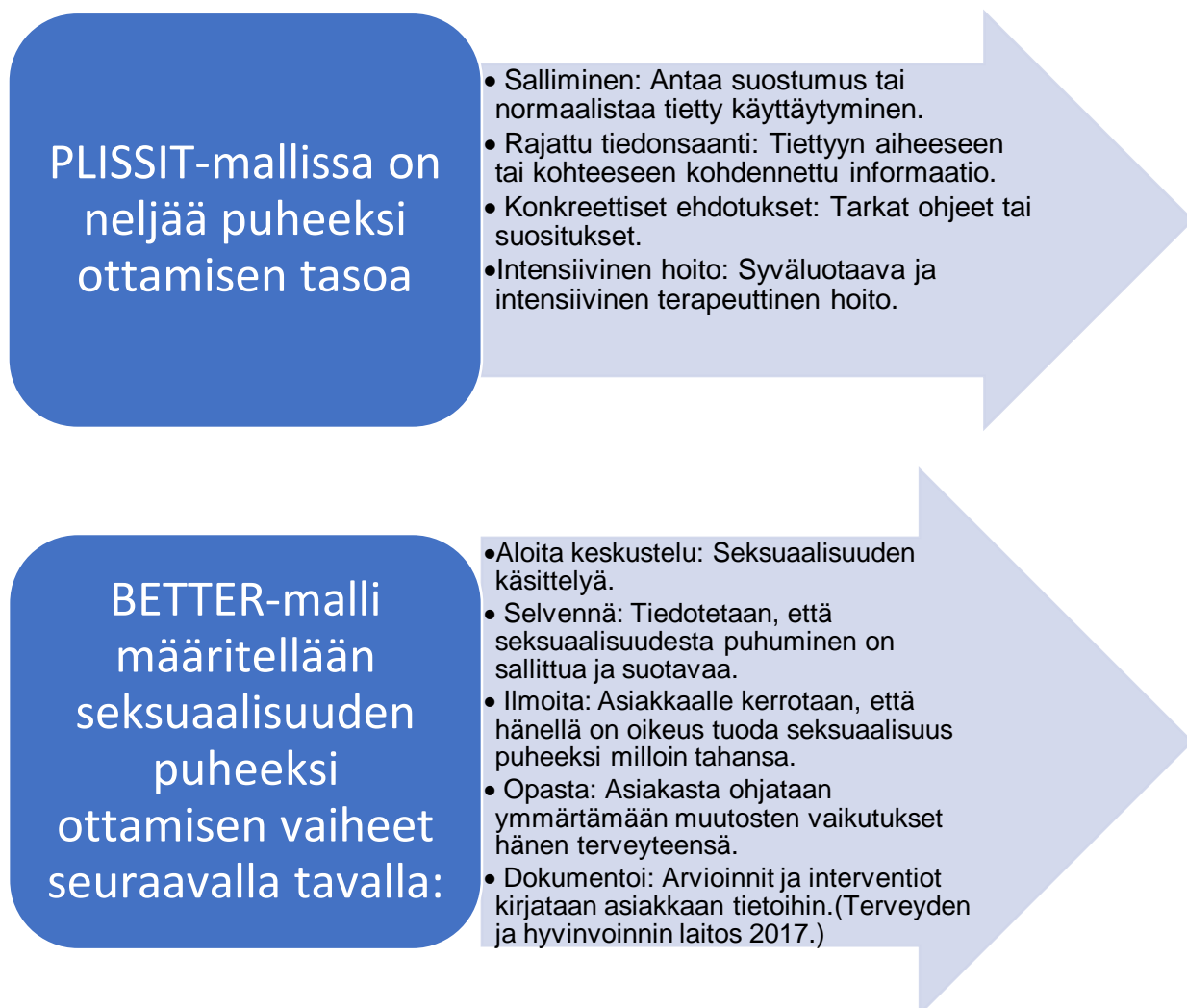
Gynekologisen tutkimuksen hankaluus voi tuoda lisähaasteita silvotun naisten raskauden ja synnytyksen seurantaan. Silvotun naisen synnytyksissä havaitaan erilaisia synnytysvaikeuksia, kuten sikiön tilan ja synnytyksen etenemisen tarkkailussa. Lisäksi mahdollisia ongelmia voivat olla ponnistusvaiheen synnytyksen päättyminen sektioon, pitkittyminen ja repeämät. Silvotuilla naisilla on myös suurempi riski kroonisten infektioiden, kuten HIV:n, B- ja C-hepatiitin, siirtymiseen äidistä sikiöön. Episiotomia eli välilihan leikkaus tehdään silvotuille naisille muita synnyttäjiä useammin. (Reisel & Creighton 2015,6.)

On arvioitu, että silpominen lisää 100 synnytystä kohden 1–2 ylimääräistä vastasyntyneen kuoleman riskiä. Silvotulla naisella on pidempiä hoitajaksoja sairaalassa synnytyksen jälkeen, koska jälkioireet, kuten verenvuoto sekä vastasyntyneen elvyttäminen, ovat yleisempiä. Synnytystilanne saattaa herättää voimakkaita muistoja silpomistilanteesta, ja silvotut voivat kokea voimakasta synnytyspelkoa sekä haluttomuutta synnyttää uudelleen. (Klemetti & Koukkula 2019.) Silvotuille synnyttäjille tehdään muita synnyttäjiä useammin episiotomia- ja sektioitoimenpiteitä. (United Nation Population Fund 2020.)

3.6 Silpomisen puheeksi ottaminen

Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten on tärkeää olla valmiita käsittelemään seksuaalisuuteen liittyviä aiheita, koska seksuaalisuus on olennainen osa ihmisen hyvinvointia. On tärkeää, että ammattilaiset kykenevät keskustelemaan asiakkaan kanssa avoimesti ja kunnioittavasti seksuaalisuuteen liittyvistä asioista ilman omien arvojen tai mielipiteiden vaikutusta asiakkaan ohjaukseen. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2023.)

Seksuaalisuuden puheeksi ottamisen tueksi on kehitetty erilaisia malleja, kuten PLISSIT- ja BETTER-mallit. Nämä mallit tarjoavat ammattilaisille rakenteen ja työkaluja keskustella seksuaalisuuteen liittyvistä kysymyksistä asiakkaiden kanssa.

Kuvio 3. Silpomisen puheeksi ottaminen. (Kuvio HJ 2024.)

Tärkein asia puheeksi ottamisessa on oikeiden termien käyttäminen ja kunnioittava sävy. Tehokkain työkalu silpomisen vastaisessa työssä on kieli. Syyllistävä tai epäselvä kielenkäyttö voi aiheuttaa väärinkäsityksiä silpomisen ymmärtämisessä ja olla haitallista silpomisen läpikäyneille. Ammatilaisen tulisi välttää käyttämästä termiä "ympärileikkaus" silpomisesta puhuessaan, koska se voi antaa virheellisen kuvan toimenpiteestä. Sen sijaan ammatilaisen tulisi rohkeasti käyttää termejä FGM (Female Genital Mutilation) tai silpominen, jotka ovat yleisesti hyväksytyjä termejä. Kuvien käyttöä puheen tueksi voidaan harkita, mutta niiden ei tulisi olla järkyttäviä tai liian yksityiskohtaisia, koska se voi aiheuttaa uudelleentraumatisoitumista silpomisen läpikäyneelle henkilölle. (End FGM 2019.) Esimerkiksi Vigor ry ja Amal ry ovat yhteistyössä luoneet julisteita ja muuta visuaalista materiaalia silpomisen vastaiseen työhön, joka erityisesti tavoittaa Suomessa asuvaa somalikielistä väestöä. (Ihmisoikeusliitto 2020.)

Female genital mutilation -työn edelläkävijä on ihmisoikeusliitto Suomessa, joka on vuodesta 2002 asti tehnyt sinnikkäästi ruohonjuuritason työtä asenneilmapiirin muokkaamiseksi. Liitto on tavoitellut merkittävää edistystä: suurin osa ihmisistä, joiden tausta on Afrikan sarvessa, suhtautuu nyt naisten sukuelinten silpomiseen kielteisemmin ja pyrkii vaikuttamaan tietoisuuden lisääntymiseen myös lähtömaassaan ja omassa yhteisössään. (Ihmisoikeusliitto 2020.)

Toistuva epäasiallinen käytös vain vahvistaa stereotyyppioita ja lisää vastakkainasettelua, mikä ei edistä luottamusta terveydenhuoltoon. Silpominen on yksi monista tavoista, joilla yhteiskunnassa pyritään kontrolloimaan naisia ja heidän kehojaan. Väkivalta, joka on sukupuolittunut merkittävä tasa-arvo-ongelma, ilmenee moninaisina muotoina, joista silpominen on yksi (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2020). Ammatilaisen tulee muistaa, että silvottu henkilö on ennen kaikkea selviytyjä, ei uhri. (End FGM 2019.)

Ammattilaisten tulee luoda asiakkaalle turvallinen ja luottamuksellinen tila silpomisesta keskusteltaessa. On ensiarvoisen tärkeää, että asiakkaan tarina otetaan vakavasti ja että hän tuntee tulleensa kuulluksi. Ammatilaisen tulee uskaltaa aloittaa vaikea keskustelu varhaisessa vaiheessa ja tarvittaessa palata siihen useamman kerran (Africancare 2019). Keskustelua on käytävä asiakkaan tahdosta lähtien, ja ammatilaisen on muistettava kunnioittaa asiakkaan rajoja

välttää liian henkilökohtaisia kysymyksiä tai tunkeilevaa käytöstä. Silpominen on herkkä aihe, ja pelkkä siitä puhuminen saattaa laukaista voimakkaita tunnereaktioita. (END FGM 2017.)

4 Opinnäytetyön tavoite ja tehtävä

Tämän opinnäytetyön keskeisenä tavoitteena on syventää ymmärrystä "sukuelinten silpomisen" käsitteestä sekä lisätä tietoisuutta sen vakavista seurauksista sairaanhoitajien ja terveydenhoitajien keskuudessa, erityisesti opiskelijoiden naisten sukuelinten silpomisen vaikutuksista. Tarkoituksena on tarjota konkreettista tietoa ja ymmärrystä aiheesta, jotta terveydenhuollon ammattilaiset voivat tunnistaa, ymmärtää ja kohdata asianmukaisesti potilastyössään.

Lisäksi opinnäytetyön tavoitteena on selvittää silvotun naisen hoitopolkua äitiysneuvolakäynnistä lähtien. Tämän avulla pyritään kehittämään hoitokäytäntöjä ja -malleja, jotka ottavat paremmin huomioon silpomisen läpikäyneiden naisten erityistarpeet ja edistävät heidän turvallista raskauttaan ja synnytystään. Tällä tavoin työn päämääränä on tehdä aiheen puheeksi ottaminen luontevammaksi ja normaalimmaksi osaksi terveydenhuollon käytäntöjä, mikä puolestaan voi vaikuttaa positiivisesti silvottujen naisten hoitoon ja hyvinvointiin.

Opinnäytetyön tehtävänä on tuottaa kattavaa opetusmateriaalia perhehoitotyön opintoihin, joka ei ainoastaan valmista opiskelijoita tunnistamaan ja kohtaamaan naisten ja tyttöjen silpomiseen liittyviä tilanteita, vaan myös rohkaisee heitä käsittelemään aihetta avoimesti ja empaattisesti. Opinnäytetyö pyrkii konkreettisesti selventämään sairaanhoitajien ja terveydenhoitajien opiskelijoiden käsitystä siitä, mitä naisten ja tyttöjen sukuelinten silpominen

todellisuudessa tarkoittaa, tarjoten samalla keinoja ja strategioita aiheen herättämiseen ja keskusteluun.

Opinnäytetyön lopputuotoksena valmistuu kattava opetusmateriaali Karelia-ammattikorkeakoululle, joka on suunniteltu tarjoamaan käytännön työkaluja ja tietoa opiskelijoille sekä terveydenhuollon ammattilaisille silpomisen tunnistamiseen, hoitamiseen ja ennaltaehkäisyyn liittyen.

5 Opinnäytetyön menetelmät

5.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallinen opinnäytetyö koostuu raportti- ja tuotoksesta. Huolellinen suunnitteluvaihe sisältää opinnäytetyön tarkoituksen ja tavoitteiden määrittämisen sekä aiheen rajaamisen. Suunnitteluvaiheessa laaditaan pohja teoriaosuudelle. Hyväksytyin suunnitteluvaiheen jälkeen allekirjoitetaan toimeksiantosopimus ja aloitetaan opinnäytetyön tuotoksen tekeminen (Saastamoinen, Vähä, Ypyä, Alahuhta & Pääatalo 2018.) Tuotoksen pohjana toimii työelämän lähtöinen tehtävä, joka muodostuu ratkaisun etsimisestä opinnäytetyön avulla toimeksiantajalle. Opinnäytetyön toimeksiantaja voi olla ulkopuolinen tai työ voi kohdistua omaan yritystoimintaan. (Karelia-ammattikorkeakoulu 2022).

Toiminnallisen opinnäytetyön raporttiosuus koostuu arvioinnista, joka suhteutetaan toiminnalliseen osuuteen, sekä tietoperustasta ja sen kuvauksesta. Raportin tulee sisältää ohjaajan hyväksymästä näkökulmasta tuotoksen johdonmukaiset valmistusvaiheet (Karelia-ammattikorkeakoulu, 2022.) Tämän opinnäytetyön tuotoksena on PowerPoint-esitys Karelia ammattikorkeakoululle.

Loppuraportti noudattaa projektiraportoinnin tyyliä, kuten suunnitelma edellyttää, ja se on osa toiminnallista opinnäytetyötä. Loppuraportti sisältää jokaisen toiminnallisen opinnäytetyön osa-alueen: teoreettisen tietoperustan, arvioinnin, kuvauksen, tuotoksen etenemisen ja pohdinnan sekä lähdeviitteet. (Saastamoinen ym. 2018.)

Toiminnallinen opinnäytetyö tarjoaa mahdollisuuden kehittää konkreettisia ratkaisuja ja työkaluja naisten sukuelinten silpomiseen liittyviin ongelmiin. Tällainen lähestymistapa voi tuottaa käytännöllisiä työkaluja, ohjeita tai materiaaleja, jotka voivat auttaa terveydenhuollon ammattilaisia tai muita sidosryhmiä tunnistamaan, kohtaamaan ja hoitamaan silpomisen uhreja.

Toiminnallinen opinnäytetyö tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden kehittää käytännön taitoja ja soveltaa teoreettista tietoaan käytäntöön. Osallistuminen naisten sukuelinten silpomisen torjuntaan voi lisätä opiskelijoiden tietoisuutta ja herkkyyttä aiheeseen sekä valmistaa heitä kohtaamaan vastaavia haasteita tulevassa työssään terveydenhuollon ammattilaisina.

5.2 Toimeksiantaja ja kohderyhmä

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Karelia-ammattikorkeakoulu, joka sijaitsee Pohjois-Karjalan Joensuussa. Opinnäytetyö on suunnattu perhehoitotyön kurssille. Ammattikorkeakoulussa opiskelee sosiaali- ja terveystieteiden sekä media-alan opiskelijoita. Siellä tarjotaan viittä eri amk-tutkintoon johtavaa koulutusohjelmaa, kuten sairaanhoitaja-, terveydenhoitaja-, geronomi- ja fysioterapeuttikoulutusta.

Perhehoitotyön kurssin opiskelevat terveydenhuollon opiskelijat, kuten sairaanhoitajat ja terveydenhoitajat. Perhehoitotyön kurssilla opiskelijat keskittyvät perheiden, lasten ja nuorten väliseen luontevaan vuorovaikutukseen ja kohtaamiseen. Kurssilla painotetaan myös eettisten periaatteiden ja monikulttuuristen lähtökohtien soveltamista perheiden, lasten ja nuorten hoitotyössä sekä päätöksenteossa. Opiskelijat kehittävät kykyä arvioida kokonaishoitoa ja suunnitella sekä toteuttaa hoitoa lasten, nuorten ja perheiden terveyden ja hyvinvoinnin tarpeiden näkökulmasta.

Sairaanhoitajakoulutuksen tavoitteena on valmistaa osaavia hoitotyön asiantuntijoita vastaamaan työelämän tarpeisiin. Ydinosaamisen opinnot sairaanhoitajakoulutuksessa koostuvat 180 opintopisteestä, kun taas täydentävän osaamisen opinnot ovat 30 opintopisteen laajuiset. Täydentävän

osaamisen opinnot mahdollistavat osaamisen syventämisen ja laajentamisen omien uratavoitteiden mukaisesti, esimerkiksi ikääntyneiden hoitotyöhön tai perheiden, lasten ja nuorten hoitotyöhön sekä akuuttihoitotyöhön.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on lisätä tietoa naisten sukuelinten silpomisesta terveydenhoitajaopiskelijalle ja sairaanhoitajaopiskelijoille. Samalla haluan tuoda esille keinoja, joilla voidaan helpottaa aiheen puheeksi ottamiseen. Lisäksi pyrin selvittämään silvotun naisten hoitopolkua ensimmäisestä äitiysneuvolakäynnistä lapsivuodeaikaan saakka.

Pitkän ajan tavoitteena on, että Karelia ammattikorkeakoulun perhehoitotyön kurssilla luodaan pysyvä työmalli. Kurssin esihenkilö voi tarvittaessa järjestää toiminnallisia päiviä, pitää koulutuksia ja keskustelutilaisuuksia opiskelijoille sekä hyödyntää tätä työmallia koulutuksen runkona. Tavoitteena on, että terveydenhoitajat ja sairaanhoitajat kokevat silvottujen naisten kohtaamisen ja aiheen puheeksi ottamisen entistä luontevampana koulutuksen myötä.

Kohderyhmänä ovat terveydenhuollon ammattilaiset, kuten sairaanhoitajat, terveydenhoitajat ja kätilöt. Tarkoituksena on tuoda terveydenhuollon ammattilaisille tietoa siitä, kuinka kohdata silvottu nainen ja miten häntä tulee hoitaa.

5.3 Tuotoksen suunnittelu ja toteutus

Opetusmateriaalin tuottamisvaiheessa pyrin säilyttämään sisällön selkeänä, jotta sen ymmärtäminen olisi mahdollisimman helppoa. Materiaalin kirjoituksessa otettiin huomioon kohderyhmän aiempi tietämys aiheesta. Jyväskylän yliopiston esitysgrafiikan oppimateriaalia käytin apuna PowerPoint-esityksen luomisessa. Jokaisella dialla käsitellään vain yhtä asiaa, ja ulkoasun on oltava yhtenäinen. Tärkeää oli huomioida koko, fontti ja tekstin määrä. (Välisalo 2016.) PowerPoint-esityksissä yleinen ongelma on liiallinen tekstimäärä yhdellä dialla, mikä tekee diasta sekavan (PaperPlanesin www-sivut 2018).

Opetusmateriaalin kirjallisessa vaiheessa tarkoituksena oli lisätä esitykseen kuvamateriaalia. Kuvat otin Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen sivuilta, joissa kuvien käyttöön ei liity tekijänoikeusrajoituksia. CCO-lisenssillä merkityjä teoksia voidaan levittää, kopioida, muokata ja esittää ilman erillistä lupaa sekä ilman lähdeviitettä (Creative Commons 2023). Valitsin kuvat huolellisesti, jotta ne vastaisivat opetusmateriaalissa käsiteltävää aihetta.

Esitykseen valitsin värit ruskean, oranssin ja valkoisen, joista kukin edustaa kipua, surua ja selviytymistä. Tekstin koko ja fontti valittiin Karelia ammattikorkeakoulun ohjeiden mukaisesti.

5.4 Tuotoksen arviointi

Kokosin PowerPoint-esityksen ja opinnäytetyön vaiheessa lähetin toimeksiantajalle raakaversioon, jotta hän voisi tutustua siihen. Toimeksiantaja antoi palautetta sähköpostin välityksellä, ja olemme olleet yhteydessä myös sähköpostitse tarvittaessa lisäpalautteen tai neuvojen saamiseksi. Toimeksiantaja oli ennakkoon perehtynyt PowerPoint-esitykseen ja piti sitä hyvänä pohjana. Hän antoi kehitys- ja täydennysehdotuksia sisällöstä sekä aihealueiden järjestyksestä.

Toimeksiantaja ilmaisi toiveen, että PowerPoint-esityksen visuaalinen toteutus olisi värikäs. Sovimme yhdessä tekstin koosta ja millaisia kuvia tulisi käyttää eri dioissa. Opinnäytetyöni tavoitteena oli tutkia naisten ja tyttöjen silpomista sekä sen vaikutuksia. Tämän tuotoksen tavoitteena oli tuoda tietoa ja taitoa sosiaalialan ammattilaisten käyttöön, jotta he osaisivat kohdata silpomisen uhreiksi joutuneita tai mahdollisesti joutuvia henkilöitä. Tiedonhankintaprosessi oli haasteellinen, sillä siihen liittyi vaikeasti saavutettavaa tietoa. Se kuitenkin osoittautui hyödylliseksi, kun ymmärsin paremmin naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen kulttuurisia, sosiaalisia ja terveydellisiä konteksteja.

6 Pohdinta

6.1 Eettisyys ja luotettavuus

Laadullinen tutkimus pyrkii kuvaamaan todellista elämää ja kertomaan ihmisten omista kokemuksista ja näkemyksistä. Siinä keskitytään erityisesti ihmisten väliseen sosiaaliseen merkitysmaailmaan ja tulkintaan. Tutkimuksen avulla voidaan saada tietoa siitä, miten ihmiset kokevat elämänsä merkityksellisinä sekä miten erilaiset tapahtumat ja kokemukset vaikuttavat heidän elämäänsä pidemmällä aikavälillä.

Laadullisessa tutkimuksessa aloitetaan yleensä teoreettisen viitekehyksen luomisella, joka koostuu käsitteistä ja niiden välisistä suhteista. Tämä viitekehys auttaa ohjaamaan tutkimusta ja antaa pohjan tutkimusmenetelmille. Lisäksi teoria on tärkeä osa eettisten ja luotettavuuteen liittyvien näkökohtien sekä tutkimuksen kokonaisuuden ymmärtämistä.

Eettinen sitoutuneisuus on olennainen osa hyvää tutkimusta. Tutkijan on äärimmäisen tärkeää selventää tutkimuksen tavoitteet, menetelmät ja mahdolliset riskit osallistujille niin, että he ymmärtävät. Osallistujilla on aina oikeus kieltäytyä osallistumasta, keskeyttää osallistuminen milloin tahansa ja kieltää myöhemmin aineiston käyttö tutkimusaineistona. Tutkijan on varmistettava, että osallistujat ymmärtävät tutkimuksen luonteen antaessaan suostumuksensa. Osallistujien hyvinvoinnin ja oikeuksien turvaaminen on olennainen osa heidän suojeluaan. Tutkimustiedot on aina käsiteltävä luottamuksellisesti, ja jos osallistujat eivät ole antaneet lupaa identiteettinsä paljastamiseen, heidän on säilyttävä nimettöminä. Ennen kaikkea tutkimukseen osallistujilla on oikeus odottaa tutkijalta vastuuntuntoa. On siis äärimmäisen tärkeää, että tutkija pitää kiinni antamistaan lupauksista eikä vaaranna tutkimuksen rehellisyyttä millään tavoin. (Tuomi ym. 2018.)

Aiheeni kannalta eettisyys on ensiarvoisen tärkeää. Olen huolellisesti selvittänyt, mitkä termit saattavat olla loukkaavia tai epämieluisia silvotuille naisille, ja pyrin käyttämään mahdollisimman hienovaraisia termejä sekä tässä opinnäytetyön

suunnitelmassa että tutkimukseen osallistuvien läsnä ollessa. Työssäni noudatan tarkkuutta, rehellisyyttä ja yleistä huolellisuutta.

Opinnäytetyössäni noudatin korkeita tutkimusetiikan standardeja ja perehdyin valitsemaani aiheeseen huolellisesti ja kriittisesti, kunnioittaen jokaisen itsemääräämisoikeutta koko opinnäytetyöprosessin ajan. Tietoperustaa kerätessäni suhtauduin lähdekriittisesti aineistoon ja hyödynsin monipuolisesti erilaisia lähteitä vahvistaakseni työn luotettavuutta. Sensitiivinen lähestymistapani aiheeseen säilyi keskeisenä prosessin aikana, samalla korostaen aiheen vakavuutta. Ottaen huomioon, että aihe voi synnyttää eettisiä ristiriitoja, erityisesti haitallisten perinteiden ja lainsäädännön välillä, pyrin tasapainottamaan näitä näkökulmia ja kunnioittamaan kaikkia osapuolia.

6.2 Tuotoksen tarkastelu

Tutkimukset osalta tunnetilat osoittautuivat hyvin monipuoliksi, sillä ennen silpomista koettiin usein henkisenä väkivaltana ja vakavana syrjintänä. On tärkeää ymmärtää, että tämä ei tarkoita, että silpominen itsessään synnyttäisi myönteisiä kokemuksia uhreille. Päinvastoin se heijastaa syvään juurtuneita vahingollisia käytäntöjä ja asian monimutkaisuutta. Tutkimuksissa havaittiin, että silvotut naiset eivät aina osanneet selkeästi ilmaista silpomisen kielteisiä vaikutuksia, mutta he kuitenkin kokivat samankaltaisia ongelmia kuin ne, jotka tunnistivat näiden asioiden yhteyden. Tämä vahvistaa tutkimustulosten luotettavuutta.

Silpomisen seurauksena ilmenneet mielenterveyden häiriöt olivat hyvin samankaltaisia tutkimusaineistossa. Lähes kaikissa tutkimuksissa painottuivat alhainen itsetunto, posttraumaattinen stressihäiriö, masennus, ahdistuneisuus ja pelkotilat. Nämä mielenterveyden häiriöt voivat merkittävästi vaikuttaa yksilön päivittäisiin toimintoihin ja heikentää toimintakykyä. Yleisesti näitä häiriöitä hoidetaan psykoterapialla, ja lääkehoito voi olla myös osa hoitoa. Myönteisenä puolena on kuitenkin se, että näistä sairauksista voi toipua kokonaan asianmukaisen hoidon avulla. On kuitenkin tärkeää huomata, että parhaat tulokset saavutetaan, kun uhri pääsee hoidon piiriin mahdollisimman varhaisessa

vaiheessa. Siksi on äärimmäisen tärkeää tunnistaa silpomisen aiheuttamat psyykkiset haitat ja tarjota asianmukaista hoitoa, mikä edistää uhrien elämänlaatua ja valaisee tulevaisuuden näkymiä.

Silpomisen läpikäyneet kohtaavat haasteita myös seksuaali- ja lisääntymisterveytensä osalta. Seksuaalisuus on olennainen osa ihmisen perustarpeita, ja sen kohtaamat haasteet voivat vaikuttaa kielteisesti minäkuvaan. Yksilön kokemukset, tarinat ja traumat vaikuttavat hänen seksuaalisuuteensa sekä yksilönä että parisuhteessa. Lapsuudesta alkaen ihminen tutkii kehoaan ja oppii asioita, jotka ovat tärkeitä terveellisen suhteen kehittymisessä seksuaalisuuteen. Lapsuus on herkkä ja haavoittuva ajanjakso, joka vaatii suojelua. Kuten aiemmin mainittiin, silpominen tapahtuu usein 4–10 vuoden iässä, mikä on kriittinen vaihe ihmisen seksuaalisuuden kehittymisen kannalta. Traumaattinen kokemus voi vahingoittaa lapsen myönteistä kehonkuvaa, ja sen vaikutukset voivat jatkua pitkälle aikuisuuteen, vaikuttaen kielteisesti sekä seksuaalisuuteen että ihmissuhteisiin.

Opinnäytetyön tavoitteena on syventää ymmärrystä naisten sukuelinten silpomisen käsitteestä ja lisätä tietoisuutta sen vakavista seurauksista terveydenhuollon ammattilaisten keskuudessa. Pyrkimyksenä on tarjota konkreettista tietoa ja ymmärrystä, jotta terveydenhuollon ammattilaiset voivat tunnistaa, ymmärtää ja kohdata asian asianmukaisesti potilastyössään.

Tämän tehtävän tärkeä osa on tuottaa laaja-alainen opetusmateriaali perhehoitotyön opintoihin, joka valmistaa opiskelijoita tunnistamaan ja kohtaamaan naisten ja tyttöjen silpomiseen liittyviä tilanteita sekä rohkaisee heitä käsittelemään aihetta avoimesti ja empaattisesti.

6.3 Opinnäytetyöprosessi

Opinnäytetyöprosessi on ollut opettavainen ja ajoittain myös haastava. Aihe on erityisen herkkä, eikä siitä ole juurikaan kirjoitettu suomenkielisissä artikkeleissa.

Olen pysähtynyt pohtimaan aiheen merkitystä usein, erityisesti sitä, kuinka näin raakaa väkivaltaa voidaan vielä nykypäivänä normalisoida. On surullista, että monilla ammattilaisilla ei ole tarvittavaa osaamista tai velvollisuutta puuttua tähän ilmiöön tai edes ottaa sitä puheeksi.

Opinnäytetyöprosessin haasteina olen kokenut aiheen rajaamisen ja luotettavan lähdemateriaalin löytämisen. Suomessa tehtyä tutkimustietoa on saatavilla vain vähän, ja kansainvälisten lähteiden kääntäminen ja löytäminen ovat olleet työlästä.

Raportin lisäksi teen tästä työstä myös PowerPoint-esityksen, sillä sovimme toimeksiantajan kanssa, että hän voi myöhemmin käyttää esitystä perhehoitotyön kursseilla. Olen lähettänyt toimeksiantajalle opinnäytetyön sekä PowerPoint-esityksen sähköpostitse, jossa hän antoi kommentteja ja neuvoja. Toimeksiantaja antoi neuvoja erityisesti tuotoksen suunnitteluosiossa, pyytäen kertomaan, miten PowerPoint-esityksessä valittiin tietyt värit ja miksi. Sain myös palautetta PowerPoint-dian järjestyksen, fonttikoon sekä tekstin aloitustavan yhdenmukaisuuden tarkistamiseen. Toimeksiantaja antoi positiivista palautetta PowerPoint-esityksestä ja totesi, että kokonaisuus vastaa melko hyvin raporttia.

Olen lähettänyt toimeksiantajalle oppinäytetyön suunnitelman, ja keskustelimme sähköpostitse siitä, mikä olisi hyvä vaihtoehto: joko koulutustilaisuus tai oppimateriaalimalli. Päätimme yhdessä, että teen tästä työstä oppimateriaalimallin.

Oppimateriaali on helppokäyttöinen materiaalikokoelma, joka on tarkoitettu sekä opettajien että opiskelijoiden käyttöön opetus- ja oppimistilanteissa. Se sisältää ajantasaista tietoa auttaakseen opettajia ja opiskelijoita saavuttamaan halutut oppimistavoitteet. Hyvä oppimateriaali tukee opettajaa työssään, mutta antaa samalla tilaa opettajan omille pedagogisille valinnoille. Oppimateriaali on suunniteltu Karelia-ammattikorkeakoulun perhehoitotyön kurssille.

6.4 Jatkokehitysideat

Opinnäytetyöni perusteella voitaisiin suorittaa lisätutkimuksia saadaksemme syvempää ymmärrystä naisten sukuelinten silpomisen vaikutuksista ja hoitokäytännöistä. Tämä voisi sisältää esimerkiksi laajemman kyselytutkimuksen terveydenhuollon ammattilaisten näkemyksistä ja kokemuksista.

Lähteet

- Arene ry. 2020. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. <https://arene.fi/julkaisut/raportit/opinnaytetoiden-eettiset-suositukset/>. 26.2.2023.
- AfricanCare 2019. Silpominen puheeksioton kortti. <https://www.africancare.fi/wp-content/uploads/2019/11/Silpomisen-puheeksioton-kortti.pdf>. 27.11.2023.
- Creativecommons www-sivut. 2020. <https://creativecommons.org>. 4.12.2023.
- End FGM 2019 European network. Kuinka puhua naisten sukuelinten silpomisesta. https://www.endfgm.eu/editor/files/2020/05/how_to_talk_about_fgm_FI.pdf. 1.1.2023.
- Hautala, J., Jakobsson, M., Kuismanen, K., Pietiläinen, S. & Raussi-Lehto, E. 2018. Kuinka hoitaa ympärileikattua naista? <https://www.laakarilehti.fi/ajassa/ajankohtaista/tutkimus-naisen-ymparileikkaus-tuo-suuria-riskeja/> -> <https://www.thelancet.com>. 27.11.2023.
- Health and Human Rights Journal 2018. <https://www.hhrjournal.org/2018/08/eradicating-female-genital-mutilation-cutting-human-rights-based-approaches-of-legislation-education-and-community-empowerment/>. 7.1.2024.
- Ihmisoikeusliitto 2020. Mitä tarkoitetaan tyttöjen sukuelinten silpomisella? <https://ihmisoikeusliitto.fi/tyomme/fgm-ja-klv/silpomisen-vastainen-tyo/>. 1.1.2023.
- Ihmisoikeusliitto 2004. Maissa missä tehdään naisten ja tyttöjen silpominen. https://ihmisoikeusliitto.fi/wp-content/uploads/2014/05/Tyttojen_ ja_ naisten_ ymparileikkaus_ Suomessa_ Suositus_ sosiaali_ ja_ terveydenhuollon_ henkilostolle_ IOL_ 2011.pdf. 8.12.2023.
- Jyväskylä ammattikorkeakoulu 2020. Mitä tarkoitetaan tyttöjen sukuelinten silpomisella. <https://oppimateriaalit.jamk.fi/oppimiskasitykset/oppimiskasitykset/konstruktivistinen-oppimine> Arene ry. 2020. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. <https://arene.fi/julkaisut/raportit/opinnaytetoiden-eettiset-suositukset/>. 26.2.2023.
- Jyväskylä ammattikorkeakoulu 2020. Mitä tarkoitetaan tyttöjen sukuelinten silpomisella. <https://oppimateriaalit.jamk.fi/oppimiskasitykset/oppimiskasitykset/konstruktivistinen-oppiminen/>. 18.10.2023.
- Klemetti, R. & Koukkula M, 2019. Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen (FGM) estämisen toimintaohjelma. Sosiaali- ja terveysministeriö.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162904/STM_2021_16_J.pdf. 27.11.2023.

Koukkula, & Klemetti. 2021. Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen (FGM) estäminen. Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen (FGM) estämisen toimin- työohjelma. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 13–26. 40–46. 64–68. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162904/STM_2021_16_J.pdf. 20.1.2023.

Kimani, Samuel & Okondo, Chantalle & Muteshi-Strachan, Jacinta & Guyo, Jal-
desa. 2022. Quality of services offered to women with female genital
mutilation across health facilities in a Kenyan County.
[https://www.pro-
quest.com/docview/2666518475/abstract/8A08A895664AFDPQ/13
?accountid=11363](https://www.proquest.com/docview/2666518475/abstract/8A08A895664AFDPQ/13?accountid=11363). 27.11.2023.

Kuismanen Kirsi. 2018. Kuinka hoidan ympärileikattua naista? Lääkärilehti.
[https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/25542ea5-9f75-4548-b96c-
0236f16f1156/content](https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/25542ea5-9f75-4548-b96c-0236f16f1156/content). 20.1.2023.

Mohamed, Abdikarim Hussein & Mohamud, Rahma Yusuf Haji & mohamud,
Hussein Ali & Erasian, Asir & Gur, metin. 2022. Somalian women
with female genital mutilation had increasen riski of female sexual
dysfunction: a cross-sectional obcervational study.
[https://www.proquest.com/docview/2715169069/203C05D3C1AF4F
8FPQ/2?ac-20countid=11363](https://www.proquest.com/docview/2715169069/203C05D3C1AF4F8FPQ/2?ac-20countid=11363). 27.10.2023.

PaperPlanes www-sivut. 2018. Näin teet näyttävän PowerPoint-presentaation –
6 vinkkiä. [https://www.paperplanes.fi/blogi/nain-teet-nayttavan-
powerpoint-presentaation-6-vinkkia/](https://www.paperplanes.fi/blogi/nain-teet-nayttavan-powerpoint-presentaation-6-vinkkia/). 4.12.2023.

Reisel, D. & M.Creighton, S. 2015. Long term health consequences of female
genital mutilation (FGM).
[https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0378512214
003260?via%3dihub](https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0378512214003260?via%3dihub). 27.11.2023.

Saastamoinen, M., Vähä, T., Ypyä, J., Alahuhta, M. & Päätaalo, K. 2018. Toimin-
nallisen opinnäytetyön oppimiskokemukset. ePooki. Oulun ammatti-
korkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 45.
<https://www.oamk.fi/epooki/index.php?cID=1314>. 27.11.2023.

Solidaarisuus. 2023. Tyttöjen sukuelinten silpominen on tapa kontrolloida tyttöjen
kehoja ja seksuaalisuutta.
[https://solidaarisuus.fi/miten-sukuelinten-silpominen-on-tyttojen-kontrollointia-3-
faktaa/](https://solidaarisuus.fi/miten-sukuelinten-silpominen-on-tyttojen-kontrollointia-3-faktaa/). 27.10.2023.

Solidaarisuus. 2022 Fyysiset haittavaikutukset. [https://solidaarisuus.fi/faktoja-
silpomisesta/](https://solidaarisuus.fi/faktoja-silpomisesta/). 27.11.2023.

- Solidaarisuus. 2022 Psykologiset vaikutukset. <https://solidaarisuus.fi/faktoja-silpomisesta/>. 27.11.2023.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2019. Seksuaalisuuden ja sukupuolen sanasto. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/seksuaalisuus-puheeksi/seksuaalisuuden-ja-sukupuolen-sanasto>. 30.11.2020.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2017. Valmiita malleja. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/seksuaalisuus-puheeksi>. 1.1.2023.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2020. Sukupuolistuneen väkivallan yleisyys. <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-tila/vakivalta-ja-hairinta/sukupuolistuneen-%20vakivallan-yleisyys>. 1.1.2023
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2022 Silpomisen eri muodot ja niistä aiheutuvat terveyshaitat. <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/maahanmuutto-ja-hyvinvointi/maahanmuuttajien-seksuaali-ja-lisaantymisterveys/tyttojen-ja-naisten-sukuelinten-silpomisen-estaminen/silpomisen-eri-muodot-ja-niista-aiheutuvat-terveyshaitat>. 14.12.2020.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023. Syitä sukuelinten silpomiselle. https://thl.fi/aiheet/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/maahanmuutto-ja-hyvinvointi/maahanmuuttajien-seksuaali-ja-lisaantymisterveys/tyttojen-ja-naisten-sukuelinten-silpomisen-estaminen/tyttojen-ja-naisten-sukuelinten-silpomisen-eliymparileikkaus#Missä_silpomista_esiintyy. 27.11.2023.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2023 Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen eli ympärileikkaus. <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/maahanmuutto-ja-hyvinvointi/maahanmuuttajien-seksuaali-ja-lisaantymisterveys/tyttojen-ja-naisten-sukuelinten-silpomisen-estaminen>. 17.1.2023.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023. <https://thl.fi/aiheet/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/maahanmuutto-ja-hyvinvointi/maahanmuuttajien-seksuaali-ja-lisaantymisterveys/tyttojen-ja-naisten-sukuelinten-silpomisen-estaminen/tyttojen-ja-naisten-sukuelinten-silpomisen-eliymparileikkaus>. 20.12.2023.
- Tuomi. Sarajärvi. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi
- United Nation Population Fund 2023. <https://www.unfpa.org/female-genital-mutilation>. 23.1.2024.
- Unicef for every child 2023. <https://www.unicef.org/protection/unfpa-unicef-joint-programme-eliminating-fgm>. 23.1.2024.

- Väisälä, Leena. 2022. Seksuaalihäiriöt. Lääkärikirja Dupdecim. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00496>. 27.11.2023.
- Välisalo, T. 2016. Esitysgrafiikka. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/tvt/johdanto-tieto-ja-viestintateknologiaan/esitysgrafiikka>. 4.12.2023.
- Vilka. H. & Airaksinen. T. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy. 24.12.2023.
- World Health Organization. 2023. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/female-genital-mutilation>. 7.1.2024.
- World Health Organization, WHO 2023, naisten ja tyttöjen silpomisen erityypit. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/female-genital-mutilation>. 23.1.2024.
- World Health Organization, WHO 2023, maissa missä tehdään naisten ja tyttöjen silpominen. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/female-genital-mutilation>. 23.1.2024.

Tiedonhaku aiheesta ”Naisten sukuelinten silpominen”

Tietokanta	Hakusanat	Rajaukset	Löytyneet	Valitut
Cochrane	Female genital mutilation	2013-2022	2	0
Terveysportti	Naisten ympärileikkaus	0	14	0
Finna	Naisten ympärileikkaus	2009-2022	3	0
Google	Naisten ympärileikkaus	2015-2022	3130	0
Google Scholar	(female genital Mutilation)	2015-2022	20100	0
	(Naisten ympärileikkaus)	2015-2022	563	0
	(Laadullinen tutkimusmenetelmä?)	2020-2022	15300	0
Medic	Female genital mutilation, nursing	Vain kokotekstit,2010-2022	14	0
Cinahl	-	-	-	0

MITÄ SILPOMINEN TARCOITTAÄ?

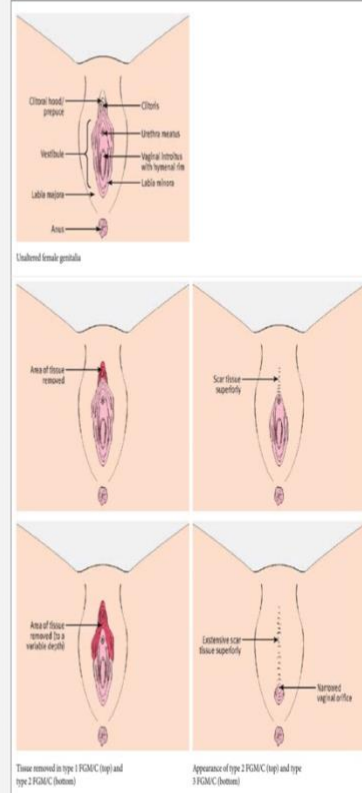
- Se tarkoittaa tyttöjen ja naisten ulkoisten sukuelinten poistamista osittain tai kokonaan. Tämä äärimmäisen kivulias toimenpide vaikuttaa ihmiseen haitallisesti hänen loppuelämänsä ajan.
- Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomiseen viitataan myös termillä ympärileikkaus.
- Puhuttaessa tyttöjen ja naisten ympärileikkauksesta yritetään saada ihmisoikeuksia ja yksilön ruumiillista itsemääräämisoikeutta loukkaava teko kuulostamaan lääketieteelliseltä toimenpiteeltä. Asiasta tulisi puhua silpomisena ympärileikkauksen sijaan.
- Silpomisesta ei ole mitään hyötyä. Sen sijaan se voi aiheuttaa lyhyt- ja pitkäaikaisia terveyskomplikaatioita, kuten
  - kroonista kipua,
  - infektioita,
  - Kohonnutta HIV-tartuntariskiä,
  - ahdistuneisuutta ja masennusta,
  - Synnytyskomplikaatioita
  - hedelmättömyyttä.
- Pahimmissa tapauksissa silpominen johtaa kuolemaan.

TYTTÖJEN JA NAISTEN SILPOMISEN ERI TYYPIT

- **Tyyppi I:** Näkyvän klitoriksen ja/tai klitoriksen hupun poistaminen.
- **Tyyppi II:** Näkyvän klitoriksen ja pienten häpyhuulien poistaminen. Isot häpyhuulet saatetaan samalla typistää tai jättää typistämättä.
- **Tyyppi III:** Pienten ja/tai suurten häpyhuulien typistäminen ja typistettyjen häpyhuulien yhteen liittäminen niin, että virtsan ja kuukautisveren poistumiseksi jätetään vain pieni aukko. Näkyvä klitoris saatetaan joko poistaa tai jättää emätinaukkoa kaventavan ja ahtauttavan "kannen" alle. Toimenpidettä kutsutaan infibulaatioksi tai faraoniseksi ympärileikkaukseksi.
- **Tyyppi IV:** Kaikki muut naisen sukuelimiä vahingoittavat toimenpiteet, joita tehdään ei-hoidollisista syistä. Näitä ovat esimerkiksi pistäminen, lävistäminen, viiltäminen, raapiminen ja kuumalla raudalla polttaminen (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022).

FIGURE 1. Types of female genital mutilation/cutting

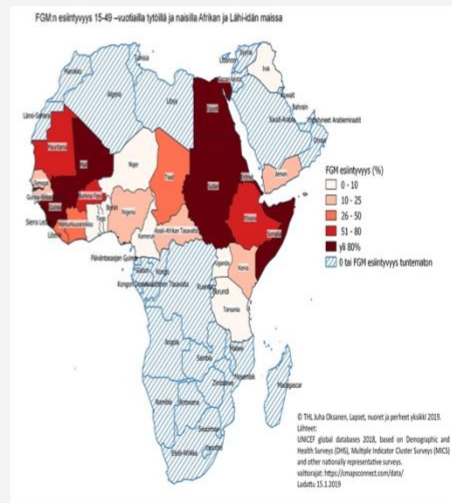
Source: J. Simpson, K. Robinson, S. Craigdon, and D. Hodges, "Female genital mutilation: The role of health professionals in prevention, assessment, and management" *BMJ* 346:e1061 (2012).

MISSÄ MAISSA TEHDÄÄN TYTTÖJEN JA NAISTEN SILPOMINEN

Eri puolilla maailmaa elää tällä hetkellä arviolta 200 miljoonaa silpomisen läpikäynyttä tyttöä ja naista. Vuosittain noin neljällä miljoonalla tytöllä on riski joutua silvotuksi.

Korkea esiintyvyys: Somalia, Guinea, Djibouti, Sierra Leone, Mali, Egypti, Sudan, Eritrea

Suomessa tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen tuli ajankohtaiseksi 1990-luvun alussa. Silloin Suomeen alkoi saapua pakolaisia alueilta, joilla harjoitettiin silpomisperinnettä (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022).

MIKSI TYTTÖJEN JA NAISTEN SUKUELIMIÄ SILVOTAAN?

- Perinteen taustalla vaikuttavat monenlaiset syyt, jotka vaihtelevat maasta, alueesta ja kulttuurista toiseen.
- **Kulttuuriset syyt**
  - Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen on ikivanha perinne. Perinteen avulla pyritään ylläpitämään kulttuurista identiteettiä. Kulttuurinen jatkuvuus koetaan tärkeäksi.
  - On dokumentoitu, että sukuelinten silpomisperinne pysytään yllä esimerkiksi yhteiskunnassa, joissa sukupuolimääräykset vaativat tyttöjen neitsyyttä ennen avioliittoa, yhteiskunnan on normaali, että naisten siveys on yksiavioisuus avioliitossa.
  - Muita motiiveja ovat huolenaiheet tyttöjen avioliitosta ja sosiaalisesta hyväksynnästä. Tärkeänä syynä on myös pelko muiden naisten ja koko yhteisön suojan menettämisestä, jos tyttölapsen sukuelimiä ei silvotaan.
- Myös on ajatellaan, että suojellaan silpomisen avulla tyttöjen ja naisten kohdistuvat raiskaus. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022.)

USKONNOLLISET SYYT

- Mikään uskonto ei vaadi tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomista, vaikka se tehdään usein uskonnon nimissä. Perinnettä harjoittavat monet eri uskonnolliset ryhmät kuten muslimit, juutalaiset, kristityt ja animistit.

Silpominen ja islamin

- Kuten mitkä tahansa ihmisten suorittamat rituaalit, ovat motivaatiot silpomiselle monikerroksisia ja monimutkaisia.
- Silpominen on usein kytetty **islamiin**, vaikka sitä harjoittavat myös **kristityt** ja **juutalaiset** ympäri maailman. On myös monia muslimimaita, kuten **Saudi Arabia, Iran ja Irak**, joissa silpominen on harvinaista.

- Termillä sunnasilpominen (***sunnah cutting***), jota useimmiten käytetään I- ja II-tyypin silpomisesta, on vahva kytkös islamiin.
- Arabiankielen sana '***sunnah***' tarkoittaa suositeltavaa, ja esimerkiksi **Somalimaassa** uskotaan laajasti että sunnasilpominen on kunniallista ja suositeltavaa.
- **I- ja II-tyypillä** tarkoitetaan osittaista tai kokonaan klitoriksen ja/tai ulkoisten sukuelimien poistamista, ilman emätin aukon umpeen ompelemista.
- Vaikka Koraanissa ei ole mainintaa silpomisesta, on siitä mainintoja **Haditheissa**, profeettojen suullisissa kertomuksissa. Kyseessä on kuitenkin ns. heikot ja monitulkintaiset Hadithit, joista voi tehdä myös silpomisesta vastaisia tulkintoja (Solidarisuus 2022)

MORAALISET SYYT?

- Sukuelinten silpomisen avulla halutaan varmistaa tytön neitsyys.
- Silpomisen läpikäynyttä tyttöä pidetään kunniallisena ja naimakelpoisena.

PUHTAUTEEN LIITTYVÄT SYYT?

- Monissa kulttuureissa tyttöjen sukuelinten silpominen on ns. "puhdistautumisleikkaus", jonka avulla epäpuhtaiksi tai miehiseksi koetut sukuelimet poistetaan.
- Sukuelinten silpomisen uskotaan lisäävän hygieenisyyttä: emättimeen ei pääse ulkopuolelta likaa ja sen ajatellaan suojelevan tietyiltä taudeilta.

Liite kuva: Canva.

ESTEETTISYYTEEN LIITTYVÄT SYYT?

- Silpomisen läpikäynyttä tyttöä pidetään kauniina omassa yhteisössään.
- Seksuaalisuuteen liittyvät syyt sukuelinten silpomisen avulla tytöistä halutaan tehdä naisia.
- Perinteen uskotaan hillitsevän naisen yliseksuaalisuutta.
- Sukuelinten silpomisen uskotaan parantavan seksielä (solidaarisuus 2022)

TERVEYSHAITAT?

- Ei-lääketieteellisin perustein tehdyllä sukuelinten silpomisella on lukuisia terveydellisiä haittoja. Silpomistapa vaikuttaa syntyneisiin terveyshaittoihin ja niiden laajuuteen. Poistettu terve kudos aiheuttaa erilaisia fysiologisen toiminnan häiriöitä.
- Myös olosuhteet, jossa toimenpide tehdään, vaikuttavat siitä aiheutuneisiin komplikaatioihin. Joskus toimenpiteet tehdään epähygieenisissä olosuhteissa ilman puudutusta.
- Itse toimenpiteen välittömiä terveyshaittoja ovat voimakas kipu ja tästä mahdollisesti aiheutuva kipushokki, verenvuoto, erilaiset tulehdukset haavassa tai virtsateissä ja yleisinfektiot.
- Steriloimattomista tekovälineistä voi saada erilaisia tarttuvia tauteja, kuten HIV, B- tai C-hepatiitin. Lisäksi esimerkiksi rimpullevan tytön kiinnittämisestä voi aiheutua luunmurtumia tai hänen jäsenet voivat mennä sijoiltaan
- Pitkäaikaisia haittoja voi olla;
  - virtsaamisen vaikeutuminen,
  - Kuukautiskivut
  - ulosteenpidätyksen kyvyttömyys, hermovauriot takia
  - Krooniset infektiot
  - komplikaatiot synnytyksessä
- Myös silpomisesta synty- nyt arpikudos voi aiheuttaa erilaisia ongelmia.
- Silpominen saattaa vaikuttaa myös seksuaalisuuteen aiheuttaen kipua yhdynnän aikana ja vähentäen seksuaalista nautintoa (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2022).

TALOUDELLISET SYYT?

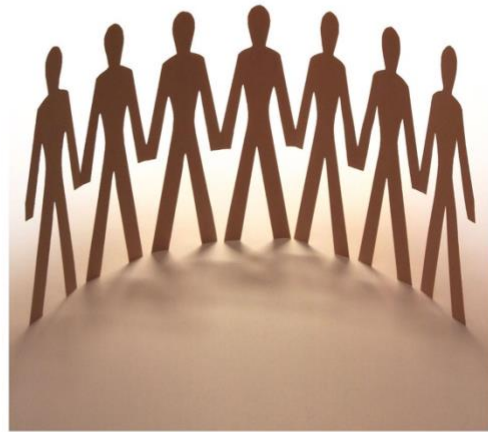
- Silpomisen läpikäynyt tytär on perheelleen arvokas.
- Joissakin kulttuureissa on käytössä ns. morsiusmaksu, jonka perhe saa ikään kuin korvauksena tyttärestään, kun hän siirtyy aviomiehen sukuun (solidaarisuus 2022)

Liite kuva: Naisetpuhuurahasta

SOSIAALISET SYYT?

- Sukuelinten silpominen tukee sosiaalisen yhteenkuuluvuuden tunnetta.
- Perhe saattaa kohdata syrjintää oman yhteisönsä taholta, jos tyttären sukuelimiä ei silvota.
- Sosiaalinen paine perinteen jatkamiseen saattaa olla merkittävä.
- Esimerkiksi tytöllä tulee ole vaikea päästä avioliiton, jos tytöllä sukuelimiä ei silvotu.

ONKO SILPOMINEN LAITONTA?

- Silpominen loukkaa ihmisoikeusnormistoja, kuten lapsen oikeuksia, yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden periaatteita, oikeutta vapauteen kidutuksesta tai julmasta, epäinhimillisestä tai halventavasta rangaistuksesta, oikeutta korkeimpaan saavutettavissa olevaan terveydentilaan, oikeutta ruumiilliseen ja henkiseen koskemattomuuteen sekä jopa oikeutta elämään.
- Kaikki maat eivät kuitenkaan tuomitse ja kriminalisoi silpomista kansallisella tasolla, vaikka olisivat ratifioineet kansainväliset sopimukset
- Suomen rikoslain mukaan silpominen on tulkittavissa törkeäksi pahoinpitelyksi, josta rangaistuksena voi olla 10 vuotta vankeutta.
- Myös Suomessa asuvan tytön vieminen naisille silvottavaksi on laissa kielletty.

PUHEEKSIOTTO

- Seksuaalisuuden puheeksi ottamisen tueksi on kehitetty erilaisia malleja, kuten PLISSIT- ja BETTER- mallit, jotka tarjoavat rakenteen ja työkaluja ammattilaisille keskustella seksuaalisuuteen liittyvistä asioista asiakkaiden kanssa.
- Puheeksi ottamisessa kaikkien oleellisin asia on kunnioitettava sävy ja oikeiden termien käyttäminen. kieli on tehokkain työkalu silpomisen vastaisessa työssä.

Epäselvän tai syyllistävän kielenkäytön seurauksena voi olla jopa silpomiseen liittyvien väärinkäsitysten leviäminen, ja siitä voi olla haittaa silpomisen läpikäyneille.

Ammattilainen saattaa käyttää esimerkiksi termiä ympärileikkaus silpomisesta puhuessaan, ollakseen korrekti, mutta termi on harhaanjohtava. Ammattilaisen tulisi rohkeasti käyttää termiä silpominen tai FGM, jotka ovat yleisesti sovituita. Puheeksi oton tukena voidaan käyttää kuvia, mutta niiden ei tulisi olla luonteelta järkyttäviä tai yksityiskohtaisia, sillä se voi johtaa silpomisen läpikäyneen henkilö uudelleentraumatisoitumiseen. (End FGM 2019, viitattu 1.1.2022.)
- PLISSIT-mallissa on neljä puheeksi ottamisen tasoa:
  - Permission, eli luvan antaminen, normalisointi, salliminen
  - Limited Information, eli kohdennetun tiedon antaminen
  - Specific Suggestions, eli erityisohjeiden antaminen
  - Intensive Therapy, eli intensiivinen terapia
- BETTER-malli määrittellään seksuaalisuuden puheeksi ottamisen vaiheet seuraavalla tavalla:
  - Bring up the topic; otetaan puheeksi seksuaalisuus
  - Explain; kerrotaan, että seksuaalisuudesta puhuminen on sallittua ja toivottavaa
  - Tell; kerrotaan, että asiakkaalla on oikeus ottaa seksuaalisuus puheeksi milloin tahansa
  - Educate; ohjataan asiakasta muutoksen vaikutuksista hänen terveyteensä
  - Record; kirjataan arviot ja interventiot asiakkaan tietoihin (THL 2017, viitattu 1.1.2022.)

MITEN SILPOMISESTA PÄÄSTÄÄN EROON?

- Silpomisen mahdollistavat valtarakenteet pitää tunnistaa ja purkaa. Lisäksi kokonaisten yhteisöjen osallistaminen on tärkeää.
- Perinnettä harjoittavien yhteisöjen pitää lopettaa tyttöjen silpominen yhteisellä päätöksellä, jotta kukaan yksittäinen tyttö tai perhe ei joudu muita heikompaan asemaan.
- Kollektiivisen päätöksen tueksi tarvitaan sekä yhteisöjen **kouluttamista** että rakentavaa keskustelua heidän kanssaan.
- Sekä ihmisoikeus- että terveysnäkökulma silpomiseen on tuotava esiin. Ruohonjuuritason työssä kansalaisjärjestöjen rooli on merkittävä.

Liite kuva: Solidaarisuus.

